

TOOSJE VAN VELDEN

J.W. GRISNIGT

JAN HAAN N.V. GRONINGEN

zie Reinderhoff

TOOSJE VAN VELDEN

J. W. GRISNIGT

Toosje van Velden

Geïllustreerd

door

Rie Reinderhoff

JAN HAAN N.V. GRONINGEN

Hoofdstuk 1

HET GROTE NIEUWS

„Rrrring...” gaat de schoolbel en even later gaan de deuren van de lokalen open.

De ruime schoolgang stroomt vol met kinderen. Die kinderen zoeken vlug hun plaatsen in de rij. Dat moet zo stil mogelijk gebeuren, hoewel dat niet meevalt, hoor!

Pas wanneer ze allemaal keurig in de rij staan, doet de bovenmeester de buitendeuren open en mogen ze rij voor rij naar buiten.

Toosje van Velden staat te popelen van ongeduld... Hè, wat wacht mijnheer vandaag toch lang... O, begreep hij nu maar, dat ze zo graag gauw naar huis wil om moeder het grote nieuws te vertellen.

Hoor, daar slaat de torenklok vier... En ja! Daar gaat de grote deur open... Eerst gaat nu de rij van klas één naar buiten, dan die van klas twee en dan de rij van Toosje, klas drie...

„Toe...! Loop wat door”, zegt ze tegen Nelleke, die voor haar staat en niet vlug genoeg naar Toosje's zin loopt; ze geeft haar daarbij een zacht duwtje in de rug...

„Nou, zeg, je hoeft je heus niet zo te haasten, hoor kind”, zegt Nelleke terug. „Je kunt nog lang genoeg knikkeren; er blijft best een knikkerputje voor jou over!”

„Niks hoor! Vanmiddag knikker ik niet eens”, zegt Toosje, en dan struikelt ze door haar haast en onoplettendheid bijna over de dorpel. Mijnheer Van Vliet, de bovenmeester, vangt haar op. Hij staat altijd midden in de grote deuropening. Links en rechts passeren de leerlingen hem en z'n ogen schijnen naar alle kanten tegelijk te kijken.

Overall heeft hij erg in... Ja, je moet keurig netjes de school verlaten.

„Hé, jou wildeman!” zegt hij tegen Toosje, terwijl hij haar opvangt; „Kalm aan, hoor meiske, dan blijf je op je benen staan. Dat is beter dan rollebollen, nietwaar?”

„Toos? zullen wij samen knikkeren?” vraagt Ansje de Ruiter.

„Nee, hoor, ik knikker nou niet!” roept Toos, terwijl ze op een holletje wegloopt en ze hoort niet meer, dat Ansje haar naroept: „Bàh! Flauw kind, nou je vanmiddag van me gewonnen hebt, loop je weg, hè? Nou ben je bang voor je verlies...”

En dat is helemaal niet waar, want Toosje kan best tegen verlies, hoewel ze natuurlijk ook wel blij is, als ze wint. En of ze graag knikkert? Reuze graag zelfs! Eigenlijk veel te graag, want weet je, ze verknikkert haar tijd zelfs wel meer dan eens. En dat kan wel eens erg zijn! Ja, want het is zelfs wel gebeurd, dat ze haar tijd verknikkerde en daardoor te laat op school kwam. Toen moest ze school blijven bij de bovenmeester nog al liefst... En dat is erg! Ja, te laat komen vindt de bovenmeester héél erg hoor!

Maar vanmiddag heeft Toosje helemaal geen zin om te knikkeren; ze wil nu heel gauw naar huis, naar moeder om haar het grote nieuws te vertellen.

Hijgend komt ze bij huis aan; ze gluurt even door het raam of ze moeder ziet. Nee, moeder is niet in de kamer. O, het touwtje hangt door de brievenbus; ze kan dus zelf de deur open doen en behoeft niet te bellen. Dat doet moeder wel meer, wanneer ze aan het werk is of een boodschap doet.

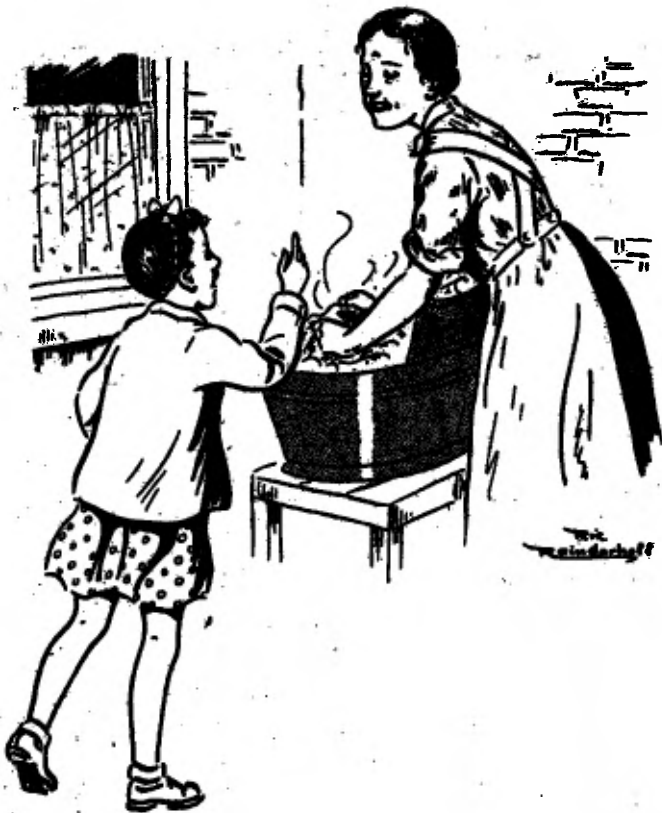
„Moe..., waar bent u? Bent u thuis?” roept Toosje al bij de buitendeur. Ze rent dan door de gang, terwijl ze roept: „Moet u horen, moe... zo fijn... Eh... Waar bent U?”

O ja, dat is waar ook, Moeder is buiten op het plaatsje aan de was bezig. 't Is ook Maandag...!

Ja, daar vindt ze Moeder.

„Eh... luister eens moe... Weet U, wie er komt...?”

„Dat hoef je me niet te vertellen”, vindt Moeder. „'k Hoor

best, wie er thuis komt, kleine druktemaker, die je bent...!"
„Hè toe, Moe... Nee.... U begrijpt het niet... 'k Bedoel: Weet U, wie er bij òns komt...?"
„Bij ons?" vraagt Moeder nu verbaasd, „hier bij ons...? Nee, dat weet ik niet..."
„Ja... bij ons... Nee, eigenlijk niet bij òns... maar toch wel bij ons ook..."
„'t Is me een raadsel", valt Moeder Toosje in de rede.
„'k Begrijp er niets van. Nu moet je eens rustig vertellen."
Intussen hijgt Toosje al niet meer zo van dat harde lopen en kan ze rustiger vertellen.
„Moet u horen, Moeder... Over een poosje, 't duurt niet meer zo èrg lang, dan komt de Koningin in de stad... De meester heeft het zèlf vanmiddag verteld."

„De Koningin?” vraagt Moeder nu verrast en haar mond blijft van verbazing werkelijk even open staan.

„Ja, 't is ècht waar, de Koningin komt; ze komt op het stadhuis en ze gaat naar de grote scheepswerf, weet U wel, een eindje buiten de stad, langs de dijk en ze gaat naar dat grote huis, waar die oude oma's en opa's zo dikwijls voor de ramen zitten, weet U wel...?”

Moeder knikt en ze zegt: „Maar kind, dat vindt moeder ook fijn, hoor... De Koningin bij òns in de stad... Dat is in heel veel jaren niet gebeurd.”

En Toosje vertelt al weer verder: „Ja..., en wij mogen bij het stadhuis staan, heeft de meester gezegd, en dan... mogen we zingen voor de Koningin. Dan krijg ik toch die mooie Oranje-strik in het haar, hè moe? En m'n Zondagse jurk krijg ik toch zeker ook aan? 'k Hoop maar, dat ik een beetje vooraan mag staan, dan kan ik de Koningin goed zien... O..., ik vind het toch zó fijn, want ik heb nog nooit de Koningin gezien... Nou ja, wel op een plaatje... Maar toch niet ècht!”

Zo babbelt Toosje maar door; haar oogjes schitteren al bij de gedachte aan die feestelijke dag. Moeder is intussen weer verder gegaan met haar werk, want moeder heeft haast.

„Ziezo — zegt moeder even later — dat is gebeurd.

Nu ga ik me vlug verkleden en dan drinken we samen een kopje thee. Het is dan wel meer dan tijd om de couranten af te halen en te bezorgen. 'k Geloof, dat ik vandaag toch al wat laat ben. Zeker te lang naar jou geluisterd.”

„Weet U wat?” zegt Toosje dan vrolijk, „ik help U weer, hoor Moes, net als vorige week. We zijn dan weer vlug klaar en dan behoeven Lien en Jaap ook niet te wachten met eten als ze thuis komen, hè? Want dat kan dan bèst ook wel klaar zijn!”

Moeder moet even glimlachen om haar kleine „bijdehandje”, terwijl ze vlug naar boven gaat om zich te kleden. Moeder vindt het wel prettig, dat Toosje meestal zo blij is. Ja, Moeder zegt vaak tegen zich zelf: „Zij is ons zonnetje in huis!”

Maar dat weet Toosje niet! Ze weet wèl, dat Moeder vaak verdrietig is en zorgen heeft. Ze ziet ook wel, dat Moeder bijna nooit meer ècht vrolijk lacht en ze weet ook wel, hoe dat komt. Vroeger was Moeder altijd veel vrolijker, toen was Vader er nog. Toen was alles héél anders...

Maar vanmiddag, toen Toosje van de Koningin vertelde, keek Moeder toch óók blij, dat had Toosje wel gezien. En zichzelf was er daarom wel dubbel blij om...

Hoofdstuk 2

MET MOEDER MEE

Vrolijk babbelend loopt Toosje een poosje later naast Moeder, als ze de couranten gaan afhalen.

't Is ècht een groot en zwaar pak couranten hoor, dat Moeder te dragen krijgt. Ze heeft er ook een grote sterke tas voor, die ze met een brede band om haar schouder hangt. Maar vandaag gaan niet al de couranten in die tas, want Toosje zegt: „Moeder, geef mij ook maar een stapeltje. 'k Ben sterk, ik kan best een flink stapeltje dragen!”

Ja, Toosje vindt het wel prettig om Moeder te helpen en dapper stapt ze naast Moeder voort met de couranten onder de arm.

't Is ook wel een leuk werkje, om iedere keer zo'n krant door een brievenbus te laten glijden. Dan zie je je stapeltje steeds kleiner worden en je merkt ook, dat je vrachtje steeds lichter wordt.

Maar 't is heus maar niet alleen een spelletje, hoor! Want je moet er ook steeds bij opletten, dat je niet een krant in een verkeerde bus stopt. Maar, daar let Moeder ook wel op, want Moeder weet toch zo goed in welke bus er precies een krant moet!

„Goed opletten, hoor Toosje”, zegt Moeder. „Jij een krant op nummer 50; ik loop door naar 58 en dan weer op nummer 64 een krant.”

Zo is het ook net alsof ze samen nalopertje spelen. Toosje glipt vlug een tuinhokje door, dan op een drafje het tuinpaadje heen en weer en dan probeert ze Moeder voorbij te lopen naar nummer 64. Op die manier zijn ze vanmiddag weer heel vlug klaar en wanneer ze naar huis terug gaan, huppelt Toosje Moeder blij vooruit.

„Jij bent m'n flinke helpmeisje”, prijst Moeder, als ze thuis zijn.

„Dat wil ik ook zijn”, zegt Toosje, en ik ga ook de tafel dekken, dan zijn we helemaal klaar als Lien en Jaap thuis komen, dat is fijn!”

„En ik denk, dat het eten dubbel zo lekker smaakt”, meent Moeder, „omdat jij het echt hebt meehelpen verdienen.”

En óf het eten Toosje ook even lekker smaakt! Dat kan je wel begrijpen. Je krijgt ook honger, wanneer je je Moeder zo flink helpt!

Maar toch houdt die honger er haar niet van terug om Jaap en Lien het grote nieuws over het bezoek van de Koningin te vertellen.

Ja, Jaap en Lien vinden het ook wel prachtig, maar toch laat Jaap er geen ogenblik zijn vork voor liggen. Jaap heeft ook de hele dag zo hard bij de baas gewerkt, dus heeft hij ook wel erge trek.

Toch is Toosje al blij, dat hij naar haar luistert en niet zegt: „Houd je mond nou maar es!” Dat zegt hij toch zo dikwijls, wanneer zij van de Zondagsschool vertelt.

Toosje begrijpt eigenlijk niet goed, wáárom hij dan altijd zo boos kijkt en op zo'n boze toon praat.

Nu ja, ze weet wel, dat hij het vervelend vindt, dat ze 's Zondags wat vroeger moeten eten als Toosje naar de Zondagsschool gaat. Maar dat hij dat nu zó erg vindt, nee, dat kan ze toch maar niet begrijpen...

Het meest van allen thuis is toch Toosje wel verheugd over het bezoek van de Koningin aan hun stad.

Ze kan dan 's avonds ook maar niet direct in slaap komen. Ze denkt er maar over na, hoe het toch allemaal zal zijn, en of ze toch wel een goed plaatsje zal krijgen... Want
O... O... als ze...

Toch valt ze tenslotte in slaap. Maar als Lien later bij haar in bed wil stappen, vindt ze Toosje dwars in bed liggen.

„Nu, die heeft me ook eventjes gewoeld!” denkt ze en ze zegt lachend: „Hup, woelwater, 'k zal je eens even op je eigen plekje leggen”, en ze pakt gelijk Toosje bij de voeten en legt ze weer op haar plaatsje.

Toosje slaapt door. Tòch schijnt ze Lien in haar slaap half te verstaan, want ineens zegt Toosje op slaperige toon: „Nee... opzij... dát is mijn plaats... anders kan ik niets zien...”

Lien lacht maar eens... „Malle droomster, wel te rusten, hoor!”

Lien krijgt 's nachts nog wel eens een duwtje; Toosje zwaait met haar armen: „Ja... jáá...! dáár komt de...”, roept ze in haar slaap.

Hoofdstuk 3

WAT DUURT WACHTEN TOCH LANG

Het is moeilijk om te wachten op iets heerlijk...

Dat ondervindt Toosje ook, al vindt ze de tijd, die nog aan het bezoek van de Koningin vooraf gaat, toch wel een prettige tijd.

Op school zingen ze vaak vaderlandse versjes, want die moeten ze — als de grote dag daar is — toch wel heel mooi kunnen zingen. Dus wordt er goed geoefend.

De meester vertelt ook van de Koningin. Hij vertelt, hoe blij de mensen in ons land waren, toen Prins Bernhard in het land kwam.

O, wat vinden de kinderen het prachtig, als hij vertelt van het grote feest, toen de Koningin en de Prins gingen trouwen. En als hij vertelt hoe de mensen juichten, toen het eerste Prinsesje geboren werd, o, dan wil Toosje zelf ook wel gaan juichen, zó leeft ze mee met de gebeurtenissen van ons Koninklijk Huis!

Maar heel stil is het in de klas, wanneer de meester vertelt van die droevige tijd, toen er oorlog was en de Koningin en de Prins met hun kindertjes en ook Prinses Wilhelmina — die toen Koningin was — niet in ons land konden blijven.

O, wat was dat een verdrietige tijd! Ja, Toosje luistert heel aandachtig naar al die verhalen en het doet haar met nog meer verlangen uitzien naar de dag, waarop ze de Koningin dan zèlf zal kunnen zien.

Wel honderd keer denkt ze: „O, als het dan toch maar mooi weer is!” Want ja, dan mag ze haar Zondagse jurk aan en ze vindt, dat bij een feest toch een mooie jurk past.

Maar o wee, als het regenen zou, dan mag ze vast haar mooie jurk niet aan...

Op de Zondagsschool vertelt mijnheer ook over het bezoek van de Koningin aan hun stad.

„Ja”, zegt mijnheer, „als er Koninklijk bezoek komt, zijn we blij. Dan is er feest en we juichen, nietwaar? Maar weten jullie kinderen”, zo gaat mijnheer verder, „bij al die vreugde mogen we niet vergeten Hem, die de Koning van alle koningen is en Die eenmaal Zijn Heerlijkheid verliet om als Kindje op aarde te komen. Op de aarde, waar zoveel zonde is en daardoor ook zoveel verdriet...

Ja, en nu zijn we allemaal natuurlijk blij over de komst van onze Koningin, maar hoe blij en dankbaar moeten we dan zijn over de komst van Koning Jezus. Want Hij kwam op aarde om de mensen, die berouw hebben over het verkeerde, dat ze gedaan hebben en Hem dat vertellen, weer gelukkig te maken. Elk jaar gedenken we weer de komst van die Koning; dan vieren we ook feest... Wie weet, welk feest dat is?” zo vraagt mijnheer dan.

Verschillende kinderen steken hun vinger op. O, dat weten ze wel en ze zeggen dan ook: „Kerstfeest, mijnheer.” Maar Toosje hoort dat allemaal niet meer zo goed. Haar gedachten dwalen af. Zij heeft zo even haar vinger niet opgestoken en zij heeft niets gezegd. Zij moet nu terugdenken aan verleden jaar en aan nog zoveel andere dingen. Ja, vorig jaar heeft ze voor de eerste keer het Kerstfeest van de Zondagsschool meegevierd. O, wat vond ze dat heerlijk! Ze weet het ineens weer zo goed... Toch moet ze er ook weer aan denken, dat ze toen ook wel een beetje verdrietig is geweest. Dat kwam, omdat niemand van thuis met haar mee ging naar het Kerstfeest... Zij moest alleen, en andere kinderen gingen met hun Moeder of Vader. Sommigen met Moeder en Vader. Toosje kijkt even verdrietig, als ze daaraan terugdenkt... Maar haar ogen beginnen te stralen, als ze denkt aan de mooie vertelling over dat Kindje, dat in een stal geboren werd, en dat toch een Koningskind was... Wat had ze toen geluisterd! Ook

later op de Zondagsschool luisterde ze zo graag als er verteld werd over de Here Jezus, toen Hij groter geworden was... Wat zijn dat toch mooie geschiedenissen! Ze denkt nu ook weer aan dat Grote Boek, waarin die geschiedenissen staan. Ze weet wel, dat thuis in de kast ook dat Grote Boek ligt...

„Weet je wat!” denkt ze bij zich zelf, „ik zal tòch eens aan Moeder vragen, of ik eens in dat Boek mag lezen.”

Maar ze neemt zich voor, het niet te vragen als Jaap er bij is, want dan plaagt hij haar vast weer...

„O, was Vader er nog maar!” denkt ze verdrietig... „Vader zou er vast uit voorlezen, en Vader zou ook wel meegegaan zijn naar het Kerstfeest. En wie weet, dan was Moeder misschien ook wel meegegaan.”

Zo zit Toosje maar te denken en ze hoort helemaal niet meer, wat mijnheer vertelt...

Opeens schrikt ze op. Het orgel begint te spelen. Ze gaan zingen, maar Toosje weet niet, wát ze moeten zingen. Zachtjes vraagt ze het aan het meisje, dat naast haar zit. Die wijst het versje in haar boekje aan. En dan zingt Toosje mee:

„Gezegend zij de Grote Koning,
Die tot ons komt in 's Heren naam...”

Als ze thuis komt, is Toosje veel stiller dan anders. Ze wil om het Boek vragen, maar ze durft toch ook weer niet goed...

„Moeder...”, waagt ze een keer zachtjes, maar Moeder geeft geen antwoord. Moeder zit met de ogen dicht, misschien slaapt ze wel. Moeder doet 's Zondagsmiddags graag een slaapje en dan mag je haar niet storen, want dan wil Moeder uitrusten. In de week moet Moeder ook vaak zo hard werken!

Toosje gaat maar stilletjes voor het raam zitten en het Grote Boek blijft in de kast.

Hoofdstuk 4

DE GROTE DAG KOMT TOCH...

Nog één nachtje slapen en dan... dan is het de grote dag, de dag van het bezoek van de Koningin. Toosje heeft toch zo vaak naar de lucht gekeken en zich afgevraagd: „Zou het morgen mooi weer zijn? Zou de zon schijnen?” O, als het toch maar niet gaat regenen, want dat zou even erg zijn voor de mooie versieringen, die overal aangebracht zijn.

De andere morgen schijnt de zon al heel vroeg.

„Háá! Fijn! De zon schijnt!” juicht Toosje dan ook, als ze 's morgens vroeg uit bed wipt om door het zolderraam te gluren, of het wel mooi weer is. Ze hoort ook wel, dat de wind heel hard over het dak blaast, maar dat vindt ze zo erg niet, als het maar niet regent!

Lien ligt nog in bed en ze moppert een beetje: „Hé, jou drukteschopster, nou al uit bed? Maak niet zo'n herrie, 't is nog veel te vroeg!”

Toosje begrijpt er niets van. „Te vroeg?” Wie kan er op zo'n dag nu toch lang in bed blijven?

Maar Moeder roept ook al van beneden, dat ze stil moet zijn. Toch heeft ze geen zin om weer in bed te gaan en daarom gaat ze maar naar beneden, om zich aan te kleden. Maar nee, dat mag ze ook al niet. Moeder vindt het nog te vroeg, maar gelukkig, ze hoeft toch niet meer naar boven; ze mag bij Moeder in bed. Dat vindt ze altijd heerlijk en al had ze nu wel het allerliefst maar zo gauw mogelijk naar buiten gewild, toch is het voor haar geen straf om nog even bij Moeder in bed te mogen.

Maar Moeder heeft toch niet lang meer rust met haar. Ongeduldig vraagt ze iedere keer: „Is 't nu nóg geen tijd, Moeder?”

Om haar dan gerust te stellen, staat Moeder dan maar wat vroeger op, dan ze zich voorgenomen had.

Fijn, ze mag haar Zondagse jurk aan. Moeder heeft die de avond tevoren al klaar gelegd en de grote Oranjestrik er bij. Het vlaggetje, dat ze van school kreeg, ligt er ook al naast. Ze hoeft nergens naar te zoeken. Alle kinderen van school kregen zo'n vlaggetje. Daar zullen ze mee zwaaien, als de Koningin voorbij komt.

Tijd om te eten gunt Toosje zich bijna niet, maar Moeder let er wel op, dat ze haar boterham toch opkrijgt. Maar wèl neemt Toosje, voor zij weg gaat, de tijd om te kijken of haar jurk wel goed zit en ze doet haar uiterste best op haar vlechten, want die moeten mooi zitten. Die pieken moeten weg; de vlechtenkrans keurig rond haar hoofd en dan de grote Oranjestrik er midden bovenop.

Ja, Toosje vindt, als ze zich zelf zo in de spiegel ziet, dat ze er keurig uitziet in haar Zondagse jurk. Moeder heeft die jurk gemaakt uit een oude van Lien, die er uitgegroeid was. Lien heeft er mooie bloemen opgeborduurd. En nu kun je echt niet zien, dat het geen spiksplinternieuwe jurk is. En haar Zondagse schoenen, die ze nog maar pas geleden met haar verjaardag gekregen had, staan er zo keurig bij. Er zit nog bijna geen krasje op.

„Ja, zó kan ik wel gaan”, zegt ze tegen zich zelf. O, maar het vlaggetje zou ze haast vergeten, dat ligt nog in de kamer. Terwijl ze het wegneemt, zegt ze: „Nu, dag Moe, ik ga hoor!” en ze is al weer bij de deur.

„Nee, nee”, zegt Moeder, „kom jij eens gauw hier. Wil jij zó weg, zonder mantel?”

„Natuurlijk”, vindt Toosje, „moet U eens zien... Zo'n lekker zonnetje...!”

Ja, dat ziet Moeder ook wel, maar ze hoort daarbij ook, hoe de wind blaast, en daarom zegt Moeder: „Nee-nee, dat gaat niet, meisje!” en Moeder komt intussen al met Toosje's manteltje aandragen.

Nu, dat korte manteltje vindt Toosje nog niet zo erg; Je kunt dan toch nog een stukje van haar mooie jurk zien... Vlug loopt Toosje — met haar manteltje nog los — naar

buiten. Ze zwaait vrolijk met haar vlaggetje. Há, nu gaat het fijne pas écht beginnen!

Ze is nog maar net om het hoekje van de deur, of wie komt daar op haar af? Haar kameraad...! Ja, Toosje heeft een kameraad, hij woont schuin tegenover haar. Weet je, wie die kameraad is...? Juno, de hond van kapper Blommaards, die schuin tegenover hen woont.

Keffend komt Juno op Toosje af: „Woef... Woef... Dat betekent in Juno's hondentaaltje: „Ha, Toosje!”

En het schijnt wel, alsof hij ook vragen wil: „Zeg, wat heb je daar nu toch voor moois, waar je zo vrolijk mee zwaait? Ik wil daar ook wel eens mee spelen... Woef... Woef...! En met een paar malle sprongen springt hij tegen Toosje

op en wil in haar vlaggetje bijten, terwijl hij daarbij met zijn staart driftig heen en weer kwispelt.

Maar Toosje past wel op; ze houdt haar vlaggetje heel hoog en waarschuwt: „Ho..., jij baasje... afblijven van mijn vlag... Ga maar naar je grote baas, want we kunnen nu niet met elkaar spelen... Toosje moet naar de Koningin! Morgen, hoor, dan gaan wij weer samen stoeien, hè? Toe nou, Juno, niet tegen m'n Zondagse jurk opspringen!”

Juno begrijpt Toosje niet goed. Anders spelen ze altijd zo fijn samen! Heeft Toosje nu vandaag helemaal geen tijd voor hem? Niet fijn, hoor, en stil sjokt Juno met z'n staart tussen de poten terug.

Hoofdstuk 5

HET KONINKLIJK BEZOEK

Toosje gaat op een drafje naar school. Wat een feestelijk gezicht is het nu op straat! Overal wapperen de vlaggen zo vrolijk in de wind. Vooral bij school is het een fleurig gezicht; alle kinderen zijn getooid met Oranjestrikken en sjerpen en vrolijk zwaaien ze met hun vlaggetjes.

Wanneer de schoolbel luidt, gaan de kinderen naar binnen. Maar vanmorgen behoeven ze geen moeilijke sommen en taallessen te maken. Vandaag is alles heel anders. De meester vertelt nog even en ze zingen de versjes nog eens met elkander. Dan gaan ze in optocht naar het stadhuis. Een reuze optocht wordt het; de kleintjes voorop en dan de groteren. Het is een drukte van belang op straat. Veel mensen staan al langs de weg, om toch maar zeker te zijn van een goed plaatsje, wanneer straks de Koningin voorbij komt. Wanneer de optocht van hun school bij het stadhuisplein komt, zijn er een paar politieagenten, die daar alles regelen. Mijnheer vertelt aan een van die agenten, dat zij van de Emmaschool zijn. Duidelijk hoort Toosje de agent zeggen: „Dan kunt U doorlopen met Uw kinderen tot voor 't stadhuis en de plaats innemen, die U daar gewezen wordt...”

Toosje's ogen schitteren... Vlak voor 't stadhuis, mooier kan het al niet. O... wat een prachtig plaatsje krijgen ze! Toosje staat op de tweede rij, maar ze kan best over de hoofden van de kleinere kinderen, die voor haar staan, heen zien.

't Is me een drukte van belang op het stadhuisplein. Al moeten ze dan ook nog een poosje wachten op de komst van de Koningin, de kinderen vervelen zich geen ogenblik; er is zóveel te zien!

Deftige heren met hoge hoeden komen steeds aanrijden voor het stadhuis; politieagenten met mooie blinkende sabels lopen heen en weer.

En daar schuin voor Toosje staat toch zo'n vreemd ding! 't Lijkt wel een heel hoge stoel, waar je alleen maar met een trapje bovenop kunt komen. Er staat al een mijnheer bovenop, dat is een grappig gezicht. De meester heeft gezegd, dat ze straks, wanneer ze gaan zingen, allemaal heel goed naar die mijnheer moeten kijken, want hij zal dan de maat slaan.

Voor de ramen van de huizen gluren de grote mensen. Ja, die zijn ook vol belangstelling voor alles wat er gebeurt en gebeuren gaat. Kijk eens, daar komt fier, kaarsrecht op een prachtig paard gezeten, een politieagent aanrijden. Hij komt vlak langs de rijen. Het paard steigert een beetje, maar de agent houdt het wel in bedwang; hij kijkt helemaal niet boos, o nee! Hij kijkt blij, dat spreekt ook vanzelf, iedereen is toch blij vandaag!

Dan... na een poosje... gaat er opeens een gemompel door de rijen. De mensen rekken hun halzen. Toosje gaat op de tenen staan... Dáár... dáár... Ja, ze hoort juichen in de verte... en er komen politieagenten op motorfietsen het plein oprijden... Daarna een auto met heel deftige heren... „De burgemeester”, zegt een meisje naast haar.

Ja, Toosje ziet het, die mijnheer met die mooie ketting om is de burgemeester... En dan... „Hoerah... hoerah... hoerah!” juichen de mensen. Daar is de Koningin!

Maar dan wordt het eensklaps stil, want als de Koningin uit de auto is gestapt, beginnen de muzikanten te spelen. Plechtig klinkt ons volkslied:

„Wilhelmus van Nassouwe...”

Dan gaat de Koningin naast de burgemeester de trap van het stadhuis op... En Toosje ziet hen door de hoofdingang naar binnen gaan.

Wat heeft ze de Koningin nu goed gezien!

„Wat lachte ze aardig, hè?” zegt ze tegen het meisje, dat naast haar staat en dat meisje is al even blij als Toosje.

„Zag je, hoe ze naar òns keek?” vraagt ze aan Toosje.

Toch vindt Toosje het wel jammer, dat alles zo kort heeft geduurd. Zou het nu al helemaal voorbij zijn? Maar dat kan toch niet, ze moeten immers nog zingen?!

En ja, hoor. Even later komt de Koningin op het bordes van het stadhuis. Dan breekt het gejuich weer los en Toosje juicht natuurlijk uit alle macht mee, zo hard als ze maar kan.

En de Koningin knikt zo vriendelijk naar rechts, naar links en zij wuift in alle richtingen;

Dan zwaait de mijnheer op die hoge stoel met een stokje en wordt het weer stil. O, nu gaan ze zingen. Eerst:

„Hollands vlag, je bent mijn glorie...”

Dan volgen nog meer versjes.

Toosje zingt, zoals ze nog nooit gezongen heeft. Wanneer ze alle versjes gezongen hebben, gaan al de schoolkinderen uit de hele stad in een rij van vier. Zó zullen ze voorbij het stadhuis marcheren. Keurig lopen ze in de rij, terwijl de muziek speelt. De Koningin wordt maar niet moe om al maar vriendelijk te knikken en te wuiven naar al die kinderen, die zo vrolijk met hun vlaggetjes zwaaien.

„Wat jammer, dat het nu al voorbij is”, denkt Toosje als ze weer in optocht naar hun school terug gaan. Bij school vertelt mijnheer, dat ze vandaag natuurlijk geen school meer hebben, dus dat ze naar huis mogen. „Maar”, zegt mijnheer, „jullie moeten heel voorzichtig zijn, hoor, want 't is vandaag op sommige plaatsen wel heel druk in de stad.”

Toosje gaat vlug naar huis; ze is ook erg nieuwsgierig, of Moeder de de Koningin ook zo goed gezien heeft als zij. Het is een vreemde, maar fijne dag. Lien en Jaap zijn nu ook thuis, dat is anders 's middags met het eten nooit. Ook zij hebben de Koningin gezien, maar Toosje toch wel het beste. Ze komt er niet over uitgepraat en moeder moet er enkele keren bij haar op aandringen, om toch nog eens een hapje te nemen, want het eten mag ze er toch niet voor laten staan.

Hoofdstuk 6

DIE TOOSJE.....

„Moe”, vraagt Toosje, wanneer ze nog maar nauwelijks de laatste hap binnen heeft, „'k mag toch vanmiddag ook gaan kijken? De Koningin komt langs de haven... 'k Ga met Elsje mee en we gaan vroeg weg, want dan hebben we een mooi plaatsje.”

„Pas jij maar op”, plaagt Jaap, „jullie kleintjes worden onderste boven gelopen in de drukte.”

„Kleintjes? — zegt Toosje verbaasd en toch ook een beetje boos — „we zijn toch zeker ook al groot!”

„Dat vind ik ook”, helpt Lien. „U kunt Toosje best laten gaan, Moeder, de haven is niet zó ver. En de politie is er toch ook bij. Vanmorgen heb ik ook niemand ondersteboven zien lopen.”

Toos kijkt dankbaar naar Lien. „Maar wat fijn zo'n grote zus, die helpt je nog eens”, denkt ze.

Dan kijkt ze naar Moeder en vraagt met een vleiend stemmetje: „'t Mag toch wel, hè Moe? 'k Zal ècht voorzichtig zijn!”

Moeder stemt toe, maar waarschuwt: „Denk er om: op tijd thuis zijn, hoor!”

„Ja, Moe”, haast Toosje zich te zeggen, terwijl ze Moeders waarschuwing maar half hoort en vlug wegloopt. En ze hoort helemaal niet meer, dat Moeder tegen Lien zegt: „Ze had toch eigenlijk met mij of met jou, Lien, mee moeten gaan. Maar zèlf blijf ik vanmiddag liever thuis, want ik ben moe. Ik heb vanmorgen ook zo lang gestaan.”

„Ach kom, Moeder — stelt Lien haar Moeder gerust — heus, Toosje redt zich wel met haar vriendinnen; dat vinden ze toch zo leuk. 't Komt best in orde met Toosje, maak U toch geen zorgen, ze redt zich wel in de drukte...”

En ja... Toosje redt zich wel in de drukte. Weldra heeft ze met Elsje en een paar andere vriendinnetjes uit de straat een prachtig plaatsje langs de haven veroverd.

Eigenlijk zijn ze er veel te vroeg. Toch is dat wel goed, want in korte tijd vormt zich een brede haag mensen. Toosje en haar vriendinnetjes kunnen fijn vooraan blijven staan. Ze kunnen naar links en rechts heel ver kijken en in zo'n gezellige drukte verveel je je ook niet.

Alle mensen zijn vrolijk gestemd; een dikke juffrouw, die achter hen staat, stopt de kinderen voor haar een lekkere toffee in de handen en een poosje later krijgen ze van een oud dametje zo'n grote pepermuntbal... Dàt is toch even aardig...!"

Het oude dametje maakt met de dikke juffrouw een genoeglijk babbeltje. Toosje hoort hen vertellen, dat de Koningin toch zo lief en aardig is en de Prins toch zo'n beste man... O... en de Prinsesjes vinden ze zulke snoesjes...

„De Prinsesjes — denkt Toosje dan — die moesten er vandaag eigenlijk ook bij zijn... Die hadden toch zeker ook best eens een dag vrij van school mogen hebben, net als wij nu...!"

Maar Toosje heeft niet veel tijd om daar verder over na te denken, want ze hoort alweer iets anders, dat al haar aandacht trekt.

Iemand schuin achter haar zegt: „Wanneer we straks vlug de Havenstraat doorlopen en dan de Breesstraat, dan kunnen we bij 't Plantsoen de stoet nog weer eens zien.”

„Zeg Els, dat kunnen wij ook best doen, hè?” vraagt Toosje.

„Wàt?” vraagt Els verwonderd, maar Toosje heeft geen tijd om het haar nu te vertellen, want daar komt een politieagent te paard aan; die maakt ruim baan. Midden op straat lopen nog grote mensen en kleine kinderen, die moeten op de trottoirs gaan staan.

O, en kijk nu eens, hoe dicht dat paard langs de rij mensen komt! Soms lijkt het wel, of die agent dwars door de rijen wil heenrijden. En vlak bij Toosje gaat het paard

helemaal dwars staan. Ze griezelt er van! 't Is alsof ze die zwarte paardenstaart al in haar gezicht voelt kriebelen! O, en het paard dringt en wringt maar achteruit... O, als het nu eens achteruit trapt...!

Vlug trekt ze Els bij de arm.

„Kom gauw mee!” roept ze en ze glipt tussen een paar danes door, wat meer naar achter.

Maar o wee...! Daar blijft haar mooie Oranjestrik haken. Ze voelt het... grijpt... gelukkig, ze heeft haar strik nog. Maar nu staat ze helemaal in het donker tussen allemaal grote mensen in.

„Hé jij daar, pas een beetje op m'n tenen”, zegt een grote mijnheer.

Hu... zo in het donker wil ze niet blijven staan en als ze merkt, dat het paard voorbij is, wringt ze zich weer tussen twee dikke dames door en op haar knieën kruipt ze — zomaar met haar Zondagse jurk aan! — naar voren en staat ze even later weer met Elsje vooraan in de rij. Ze gluurt weer eens naar links — naar rechts... Kijk, daar komen de agenten op de motorfietsen al aanrijden! Maar dan komt de Koningin ook heel gauw, weet Toosje.

Enkele minuten is het heel stil. Maar dan hoort Toosje de mensen in de verte al juichen en even later barst ook vlak in haar omgeving een luid gejuich los en Toosje juicht natuurlijk mee: „Hoerah...! Hoerah!! Leve de Koningin!”

Ze ziet de Koningin heel goed. Kijk eens, hoe ze lacht en vriendelijk knikt tegen de mensen en wuift met haar hand. Maar wat is de stoet weer vlug voorbij! Dat is wel jammer. Er ontstaat een groot gedrang en gewirwar van mensen op de straat. De een loopt hierheen, de ander daarheen. „Naar het Plantsoen...! Naar het Plantsoen!” hoort Toosje de mensen zeggen. Ja, dat is waar ook. „Kom, Elsje, vlug!” zegt Toosje en ze trekt haar vriendin mee. „Wij gaan ook naar 't Plantsoen!”

En die Toosje dringt en wringt zich weer door de mensenkluwen heen en loopt in uitgelaten vrolijkheid — Elsje steeds maar met zich meetrekkend — in de richting van

het Plantsoen. Gelukkig kunnen ze zich al gauw een beetje gemakkelijker bewegen, want de menigte is wat uit elkaar gegaan. Maar óó... wat heeft Toosje het warm gekregen in die drukte! Ze puft er van. In die drukte is haar mooie vlechtenkrans ook helemaal los gegaan; de vlechten bengelen op haar rug. Maar dat vindt ze nu niet erg. Gelukkig is ze de mooie strik niet verloren, die zit in haar mantelzak.

Zo gaat ze met Elsje achter de mensen, die naar het Plantsoen lopen aan, nu eens op een draf, dan weer huppelend. Als het enigszins mogelijk is probeert ze tussen de mensen door te glippen.

Puffend en hijgend komt ze met Elsje bij het Plantsoen aan. Nog net op tijd gelukkig. Op de voorste rij kunnen ze niet meer komen, maar Toosje bukt zich en wringt met haar hoofd zo tussen de mensen door, dat ze toch ook nu weer de Koningin kan zien, als die voorbij komt en ze juicht weer vrolijk mee: „Hoerah! Hoerah!”

Hoofdstuk 7

ALLEEN NOG VERDER....

Als de Koningin voorbij is en de mensen weer uit elkander gaan, mist Toosje opeens haar vriendin.

„Els! Els! Els dan toch, waar ben jij?” roept ze verschrikt. Gelukkig, daar is Elsje, maar ze kijkt nu niets blij.

„'k Heb de Koningin helemaal niet gezien, alleen maar de veren van haar hoed”, zegt ze teleurgesteld.

„O, maar weet je, wat we dan doen?” vraagt Toosje. „We gaan naar de dijk, daar komt de Koningin ook nog langs. 'k Weet de weg wel, kom gauw mee, daar de straat door”, en ze wil Elsje al weer meetrokken.

„Nee hoor”, zegt Elsje nu en ze rukt zich los. „Ik ga naar huis, 'k ben toch al zo moe, en die grote mensen duwen je zowat ondersteboven.”

„Nou, dan ga ik alleen, hoor!” zegt Toosje, wanneer ze merkt, dat haar vriendin helemaal geen zin heeft, om nog langer met haar mee te gaan.

Die domme Toosje, ze denkt helemaal niet meer na en met een hoogrode kleur van opwinding rent ze nu zonder Elsje achter de mensen aan. Die lopen allen in de richting van de dijk. Haar vlechten zijn los gegaan en de haren slingeren slordig om haar hoofd. Daar geeft Toosje, die anders zo trots op haar vlechtenkransje is, nu niet om.

En weet je, waar ze niet aan denkt? Ze denkt er helemaal niet meer aan, dat ze moeder beloofd heeft om voorzichtig te zijn...

Haar voeten gloeien zo, en het is net alsof er in geprikt wordt. Maar dat wil ze allemaal niet voelen; ze wil ook niet moe zijn. Ze wil alleen maar met al die grote mensen mee lopen steeds verder van huis, helemaal naar de dijk, buiten de stad. En al is het een heel eind, Toosje komt er wel;

ze ziet weer de Koninklijke stoet aankomen en ze juicht en roept weer mee, zo hard als ze maar kan.

Maar als de Koningin deze keer voorbij gereden is, voelt Toosje zich ineens toch zó erg moe en... tussen al die vreemde mensen toch ook wel een beetje alleen. Nu wil ze eindelijk wel naar huis, o zo graag zelfs; maar wat een eind moet ze nu weer terug lopen en o... die voeten!

Toch wil ze flink zijn en daarom begint ze maar dadelijk met op een drafje de lange weg naar huis terug te lopen. Zo nu en dan staat ze wel eens even stil om uit te blazen. Ze heeft het toch zo warm en ze is zo bezweet; haar gezichtje is helemaal nat.

Soms denkt ze: „Wat zal Moeder wel zeggen?”

Moeder weet toch, dat ze met Elsje is weggegaan en nu heeft Moeder in de straat Elsje misschien al wel gezien. O, dan zal Moeder wel ongerust zijn en... misschien ook wel boos. Ja, daar maakt Toosje zich nu ongerust over en wanneer ze dan eens naar haar schoenen kijkt... Dan schrikt ze. Nee maar, wat zien die er uit!

Nee, ze vindt het helemaal niet prettig om zo thuis te komen. En wanneer ze dichterbij huis komt, begint ze ook weer langzamer te lopen. Maar ja, ze kan toch niet buiten blijven en hoe langer ze wegblijft, hoe erger het wordt. Dat begrijpt Toosje wel, en daarom zet ze toch maar door. Eindelijk staat ze voor de huisdeur. Heel zachtjes trekt ze aan de bel..., helemaal niet zo luid, als Moeder het van Toosje gewend is...

„Maar kind — schrikt Moeder, wanneer ze Toosje voor de deur ziet staan — wat zie jij er uit!”

En Moeder schudt terwijl haar hoofd bedenkelijk heen en weer.

„Je bent helemaal nat en wat een haren...!”

„O, maar m'n strik heb ik nog”, haast Toosje zich te zeggen.

„En wat zien je schoenen er uit!”

Ja, die mooie Zondagse schoenen, je kunt zien, dat er op getrapt is...

Beschaamd slaat Toosje haar ogen neer. O, ze vindt het

zelf toch ook zo erg! Maar dat Moeder nu verdrietig of boos is, dat vindt ze het allerergste.

„Bent U nou boos?” vraagt ze met een verdrietig stemmetje.

Moeder geeft hier geen antwoord op, ze zegt alleen: „'k Zal je eerst eens wassen, dan je boterhammen opeten en daarna vlug onder de wol, dat is het beste.”

Toosje zegt niet veel, terwijl moeder haar wast. Ze voelt zich ook moe. En zo vreemd; nu eens is ze warm, dan weer koud...

De boterhammen smaken ook niet lekker, hoewel er nog wel een bij is met kaas er op; daar is ze anders toch zo dol op...

Ze wil zelf na het eten ook wel gauw naar bed en nog voordat Moeder boven komt, is ze zelf al onder de wol gekropen. Toch vindt ze het prettig, als Moeder nog eens de dekens om haar heen slaat. Hè, heerlijk! Zo'n lekker holletje kan alleen Moeder maar maken.

Wanneer Moeder de trap afgaat, vallen haar ogen al vanzelf toe.

Maar dan moet Toosje er opeens aan denken, dat ze vanavond zo maar onder de dekens gekropen is. Anders bidt ze altijd voor ze slapen gaat, het gebed van de plaat, die ze van de Zondagsschool kreeg. Op die plaat, die ze bij haar bed gehangen heeft, zie je twee kinderen — een meisje en een jongen — geknield voor hun bedje hun avondgebed bidden. Vaak moet ze naar die kinderen met hun gevouwen handen kijken.

Moeder weet natuurlijk, dat die plaat er hangt, maar Moeder weet niet, dat Toosje 's avonds voor ze slapen gaat, zelf ook bidt.

Toosje vouwt nu onder de dekens haar handjes en bidt zachtjes haar avondgebed en aan het eind daarvan zegt ze nog: „Here, wilt U mij vergeven, dat ik vandaag ongehoorzaam geweest ben en... ik dank U ook voor de mooie dag, die ik gehad heb.”

En dan voelt Toosje de tranen in haar ogen komen... Ja, van alles woelt er nu door haar hoofd. Ja, ze had zo ver

niet mogen gaan... Maar het was toch ook wel een mooie dag, waarnaar ze zo lang had verlangd... En je moet de Here toch ook danken voor alle mooie dingen, die er in je leven zijn, dat heeft mijnheer op Zondagsschool toch ook zelf verteld!

... O, wat is ze nu toch moe... Heel gauw valt Toosje nu in slaap. Maar echt rustig slapen doet ze niet. Onrustig woelt ze de hele nacht in bed...

Hoofdstuk 8

NA HET BEZOEK

De andere morgen, wanneer Toosje wakker wordt, heeft ze nog een vreemd gevoel in haar hoofd. Ze weet eigenlijk zelf niet goed, wát ze voelt. Het lijkt wel, alsof haar hoofd gekneusd is.

Maar ze zegt het niet tegen Moeder, o nee, want ze weet wel, dat Moeder dan natuurlijk zal zeggen: „Dat is geen wonder! Je hebt gisteren veel te veel gesjouwd!”

Daarom gaat Toosje toch naar school en ze heeft er niet eens erg in gehad, dat Moeder haar wel eens bezorgd aankweek, toen ze zo'n moeite had, om haar boterham op te eten.

Op school praten de kinderen allemaal nog druk met de meester over de feestelijke dag van gisteren. Ja, ze kunnen er niet over uitgepraat komen! Dan zegt de meester: „Weet je wat? We praten er nu eens niet langer over, maar jullie mogen er eens wat van tekenen... 'k Ben benieuwd wie de mooiste tekening kan maken over het bezoek van de Koningin aan onze stad.”

„Fijn! Fijn! Ha...! Ja, meester!” roepen de kinderen.

Toosje begint ook vol moed. Ze wil het stadhuis gaan tekenen en dan de Koningin op het bordes, want dat heeft ze toch nog het mooiste gevonden. Ze zal de vlaggen laten wapperen vanuit de huizen en de Koningin in die mooie blauwe jurk op het bordes, en die mooie hoed met veren op... Ja, dat zal eens een mooie kleurentekening worden! Maar hè... dat stadhuis wil al dadelijk niet goed gelukken. Ze kan gewoon geen goede lijnen trekken... Au... haar hoofd doet ook zo'n pijn...! 't Is soms precies, alsof er in gestoken wordt... En o, dan is 't weer net, alsof er

straaltjes water langs haar rug lopen; ze moet dan gewoon rillen van de kou! Toch is het niet koud, want de zon schijnt lekker in het lokaal.

Maar 't allerergste is toch wel, dat er zulke vuile vlekken op dat mooie witte tekenpapier komen. O, moet je toch eens zien...! En zoeven was het nog zo schoon! Hoe kan dat nu toch?

Toosje voelt de tranen in haar ogen komen... Daar valt zowaar een traan op het papier. Ook dat nog...! Ze wil die traan gauw met haar hand wegvegen, maar o... dan wordt het nog veel erger, want haar handen zijn helemaal nat en zo raar warm! Nu komen er nog veel meer vuile vegen... Toosje begint opeens hard te huilen. Ze schuift het papier opzij en valt met haar hoofd voorover op de bank.

Dan staat opeens de meester naast haar.

„Maar Toosje”, vraagt hij vriendelijk, „wat heb je nu toch?”

„Ik... ik... — snikt ze — m'n tekening wordt zo vies... ik... aul m'n hoofd...”

De meester merkt nu wel, wat er aan de hand is.

„Hoor eens, Toosje — zo zegt hij — jij gaat zo dadelijk naar huis.”

Dan schrijft de meester vlug een briefje, dat Elsje bij de bovenmeester mag brengen. Even later komt ze met een groot meisje uit de hoogste klas terug.

„Kijk es aan — zegt de meester — dit grote meisje zal jou even thuis bij Moeder brengen hoor, want ik geloof, dat je een beetje ziek bent. Dag, Toosje... Kruip maar heerlijk onder de wol, dat zal goed voor je zijn.”

Moeder schrikt wel, als Toosje zo onverwachts onder schooltijd wordt thuis gebracht. Ze maakt vlug een warme kruik klaar, want ze ziet, hoe Toosje huivert van kou. Even later ligt Toosje, heerlijk door Moeder toegedekt, onder de wollen dekens. Ze wil ook niets liever nu, dan slapen... slapen... slapen...

Dan voelt ze vast die nare steken in haar hoofd niet meer en die koude rillingen zullen dan ook wel overgaan...

Hoofdstuk 9

TOOSJE IS ZIEK

Ja, nu is Toosje ziek, ècht ziek... Ze kan niet opstaan; met vuurrode wangetjes ligt ze in bed. Haar gezichtje gloeit en toch heeft ze het koud.

Moeder heeft laten vragen, of de dokter eens wilde komen, en toen de dokter kwam...? Toen heeft hij zo'n rond ding — net een schoensmeerdoosje vond Toosje — op haar borst gezet en door een slangetje geluisterd, terwijl zij heel diep zuchten moest...

Toosje kon dokter's gezicht niet zien, toen hij dat doosje en slangetje weer in zijn zak stopte, maar ze zag wèl Moeders gezicht. O, wat kwam er een diepe rimpel boven Moeders neus!

„Toosje — had de dokter gezegd — je moet maar eens een weekje in bed blijven, dan kom ik wel weer eens kijken...”

Maar na dat weekje zijn er nog een paar weken voorbij gegaan en nòg ligt Toosje in bed. En weet je, wat zij nu zo erg vindt? Dat ze 's Zondags niet naar de Zondags-school kan. Daar heeft ze echt verdriet om.

Moeder heeft het wel gemerkt, toen Toosje de eerste Zaterdag, dat ze ziek was met een verdrietig stemmetje vroeg: „Mag ik nu morgen ook niet naar de Zondags-school, Moe?”

„Hoe kun je dat nou vragen?” had Lien gezegd. „Dat is toch een beetje dom, hoor!”

Moeder had niets gezegd en Toosje probeerde toen haar verdriet weg te slikken. Maar 's avonds, toen het donker was en Moeder een poosje beneden bleef, heeft Toosje stilltjes gehuild, doch dat weten Moeder, Lien en Jaap niet, hoor...

Maar die avond heeft ze zich ook voorgenomen om de volgende morgen — Zondag dus — nu toch heus te vragen of ze dat grote, dikke Boek, dat boven in de kast ligt, eens kreeg. Mijnheer op de Zondagsschool vertelt er altijd uit. Ze zou dan zelf eens uit dat Boek lezen. Vader las er vroeger toch ook uit voor! Toosje weet het nog wel, al was ze toen nog heel klein...

Maar de andere morgen?

Ja, toen durfde Toosje het toch heus niet te vragen... Ze dacht: „Wat zal Lien wel zeggen? En Jaap lacht me vast uit!” Ja, Jaap plaagt haar toch al zo, omdat ze altijd graag naar de Zondagsschool gaat...

Maar toen het Zondagavond was, had ze er spijt van, dat het grote Boek toch weer in de kast was blijven liggen...

Weken achtereen kan Toosje niet naar de Zondagsschool. Dan... op een middag wordt er gebeld.

Toosje hoort iemand in de gang met Moeder praten.

Hè, wie zou dat zijn? Toosje hoort Moeder de trap opkomen en Moeder is niet alleen. Er komt nog iemand naar boven...

De deur van het zolderkamertje gaat open... en daar staat... mijnheer van de Zondagsschool.

O, wat vindt Toosje dat fijn! Ze krijgt een kleur als vuur.

„Ha, Toosje!” zegt mijnheer, „hoe gaat het er mee, beste meid? Ik kom eens naar je kijken.”

„O... mijnheer... U... U... komt bij mij...?” stottert Toosje.

„Ja, dat zie je”, zegt mijnheer lachend. „We begrepen op de Zondagsschool maar niet, waar onze Toos bleef... We missen je echt. Je komt anders zo trouw.”

Toosje lacht wat verlegen en kijkt eens schuin naar Moeder. Zou Moeder het ook prettig vinden, dat mijnheer haar komt opzoeken?

Ja, vast wel, want Moeder zegt zo vriendelijk, terwijl ze een stoel bijschuift: „Gaat U toch zitten, mijnheer.”

Dan vertelt Moeder aan mijnheer, dat Toosje ziek geworden is na het bezoek van de Koningin.

„Ja”, zegt Moeder, „ze heeft zich toen eerst warm gelopen en bij het stilstaan, denk ik, kou gevat.”

Terwijl Moeder naar beneden gaat om een kopje thee in te schenken, zegt mijnheer: „Ja, Toosje, naar de Zondags-school kun je nu niet gaan, maar... vertellen kan ik hier ook wel! Zal ik je nu een verhaal vertellen?”

Toosje's ogen schitteren...

Dan vertelt mijnheer van een zieke man, die door zijn vrienden naar de Here Jezus gebracht werd... O, wat een echte, trouwe vrienden waren dat... Zij klommen zelfs op het dak, omdat het hele huis beneden vol met mensen was en ze dáár niet bij de Here Jezus konden komen! En toen lieten ze hun zieke vriend op een matje aan vier touwen naar beneden zakken, vlak voor de voeten van de Here Jezus.

„Nou”, denkt Toosje, als mijnheer zover is met z'n verhaal, „nu zal de Here die man toch wel dadelijk beter maken...”

Maar mijnheer vertelt, dat de Here Jezus eerst zei, dat de zonden van die man door Hem vergeven werden. Dat was véél belangrijker nog — zei mijnheer — dan dat hij genezen werd...

O, en toen had de Here Jezus die man, die al zo heel blij was, dat zijn zonden vergeven waren, toch ook beter gemaakt. Jammer, dat er mensen waren geweest, die weer boos op de Here Jezus waren geworden, omdat Hij zei, dat Hij de zonden vergeven kon...

O, wat luistert Toosje goed naar dat mooie verhaal uit de Bijbel... Ja, ze luistert óók heel goed, als mijnheer zegt, dat ook zij moet vragen of de Here Jezus háár zonden wil vergeven... want dat Hij nog altijd luistert naar kinderen, die Hem iets vragen... die écht tot Hem bidden.

Moeder is intussen met de thee boven gekomen. Maar als ze mijnheer hoort vertellen, wil ze toch niet storen en stiltes luistert Moeder mee.

De thee is koud geworden, als mijnheer klaar is met vertellen. Moeder wil weer warme thee halen, maar dat wil mijnheer niet.

„Maar — zegt mijnheer — 'k zou wel graag de Bijbel even van U hebben... U hebt toch wel een Bijbel...? Dan zal ik de geschiedenis, die ik verteld heb, Toosje in de Bijbel aanwijzen. Dan kan ze die geschiedenis ook zelf nog eens nalezen. Dat doet Toosje, denk ik, heel graag.”

„De Bijbel... Ja... die...” zegt Moeder verward.

„Ja moeder”, zegt Toosje dan kordaat, „dat is toch dat dikke Boek, dat beneden in de kast ligt. Weet U wel...? Vader las er toch wel uit voor! 'k Weet het nog heel goed!” Moeder gaat nu zonder iets te zeggen naar de kast en haalt de Bijbel te voorschijn.

„Weet U, wat ik doen zal”, zegt mijnheer, „'k zal voor onze Toosje eens op een blaadje schrijven, waar ze enkele mooie geschiedenissen in de Bijbel kan vinden.”

Wat vindt Toosje dat prettig!

Ze krijgt van mijnheer voor hij weg gaat, ook nog een mooie plaat, waarop je kunt zien, hoe die zieke man van wie mijnheer vertelde, door zijn vrienden bij de Here Jezus werd gebracht.

Mijnheer belooft bij het weg gaan nog eens gauw terug te komen en hij kan aan Toosje's ogen wel zien, hoe blij ze ook daarom is...

Die avond vraagt Toosje voor zij slapen gaat, of de Here Jezus ook haar wil beter maken, maar ze vergeet niet, om eerst te vragen, of Hij ook haar zonden wil vergeven.

Hoofdstuk 10

ALS ZE DAN TOCH EENS BETER WAS....

O, wat is Toosje nu toch al lang ziek!

Die nare hoest wil maar niet weg en iedere keer als de dokter komt, zegt hij, dat Toosje nog niet uit bed mag.

Dat is helemaal niet prettig, maar toch is Toosje wel flink en ze zeurt niet, ook al is ze wel eens lang alleen. Ja, want Moeder moet nu al de boodschappen alleen doen en de couranten wegbrengen. Toosje vindt het wel erg, dat ze Moeder nu helemaal daarbij niet helpen kan. Ook moet Moeder wel eens naaiwerk halen en brengen, dat Moeder voor andere mensen in orde brengt...

O, Moeder heeft het toch zo druk! Geen wonder, dat Toosje Moeder wel eens hoort zuchten. Dan is Moeder vast wel erg moe van het werken.

Toosje neemt zich voor, om als ze weer beter is, Moeder dubbel te helpen.

Maar weet je, wat nu wel prettig is voor haar, vooral wanneer ze alleen is?

Dat Toosje nu niet meer de hele dag boven op het zolderkamertje ligt, zoals toen ze pas ziek was.

Ze ligt nu beneden voor het raam en ze kan fijn naar buiten kijken. Dan verveel je je natuurlijk niet zo gauw.

Nu ja, 't is in hun smalle straat wel niet zo druk, maar er is toch altijd meer te zien dan boven, waar ze alleen maar tegen de onderkant van het dak kon kijken.

Ze ziet nu ook dikwijls Juno, haar kameraad van de overkant, weer. Toen ze nog boven lag, hoorde ze hem alleen maar blaffen. Dan was dat net voor haar alsof hij vroeg: „Toosje, waar blijf jij toch?” En Toosje kon niet terugroepen, o wat erg was dat!

Maar nu... nu komt hij haar vaak opzoeken. Dan springt hij soms tegen de ramen op. Maar o wee... Dat mag niet van moeder. Vooral niet, wanneer de straten vuil zijn en moeder de ramen pas heeft schoongemaakt.

Kinderen uit de straat komen nu ook wel eens een babbeltje maken voor het raam. Vooral toen ze er pas lag, kwamen ze vaak.

Mijnheer van de Zondagsschool vergeet haar ook niet. Hij is al verschillende keren geweest en wat had hij de laatste keer blij gekeken, toen hij hoorde, dat Toosje vooruitging. Dat had de dokter immers gezegd?

„Misschien - had mijnheer gezegd - ben je met de Kerstfeestviering van de Zondagsschool wel beter! Wat zouden we dat allemaal prettig vinden, zeg, als jij dáár weer bij kon zijn!”

Toen mijnheer weg was had Toosje telkens aan die laatste woorden moeten denken... O, als ze toch eens beter was met de Kerstfeestviering en... als moeder dan eens meeging...

Zou ze het moeder eens vragen?

„Moe... Gaat u nou mee van 't jaar, als ik beter ben, naar het Kerstfeest van de Zondagsschool?”

Vragend kijken Toosje's trouwhartige ogen moeder aan.

„Hoor eens Toosje, dat geloof ik niet!... Je weet zèlf toch ook best, dat ik wel wat anders te doen heb, dan aan Kerstfeestjes te denken. Na zo'n drukke tijd blijf ik veel liever eens rustig thuis. Dus daarover moet je nu maar niet meer zeuren”...

Diep teleurgesteld kijkt Toosje naar buiten. Maar ze ziet nauwelijks de voorbijgangers, die haastig voorbij het raam lopen. Zelfs Juno, die aan de overkant van de straat tegen voorbijrijdende fietsers staat te blaffen, trekt ditmaal haar aandacht niet. Nee, ze tikt nu niet tegen het raam, zoals gisteren, om hem te roepen. Juno was toen met z'n vuile slikpoten tegen het raam opgesprongen. Wat was moeder toen boos geweest!

„Daar werk ik toch niet voor!” had moeder gezegd.

Maar Toosje vindt het toch maar wat aardig, dat Juno haar zo trouw blijft, nu ze toch al zo lang binnen moet blijven voor die nare hoest. Ja, Juno is trouwer, dan haar meeste vriendinnen...

En wat vindt ze het fijn, als Juno eens binnen mag komen van moeder. Als moeder het eens niet druk heeft, en zij het lief vraagt, ja... dan lukt het wel eens...

Maar moeder heeft het bijna altijd druk en o... als Toosje nu aan het Kerstfeest denkt, vindt ze dat dubbel erg.

Toch begrijpt ze moeder niet helemaal goed.

„Met de Kerstdagen behoeft moeder toch niet te werken en geen kranten weg te brengen. Moeder zou dan toch best eens dat poosje mee kunnen naar het Kerstfeest, wat zou dat fijn zijn!” zo peinst Toosje.

't Is ook net alsof moeder boos wordt, wanneer ze over de Zondagsschool of over de kerk praat... Néé, dat begrijpt

ze toch maar niet, want anders is moeder toch zo vriendelijk en ze zorgt toch ook zo goed voor haar... Ze moet er zo vaak aan denken. Nu ook weer, terwijl ze naar buiten kijkt en eigenlijk niet eens merkt, dat Juno in de lucht staat te happen, alsof hij de eerste sneeuwvlokken, die deze winter vallen, wil opvangen in zijn blaffende hondenbek.

„Op de Zondagsschool is het toch zo fijn”, peinst Toosje verder.

„Dat kan moeder toch ook wel begrijpen. Ze heeft mijnheer nu toch thuis ook enkele keren horen vertellen... Dat moèt moeder wel mooi gevonden hebben, al heeft ze er dan ook niets over gezegd...”

Ineens moet Toosje nu ook weer denken aan dat verhaal van die zieke man, waar mijnheer toen van vertelde. Die man werd door z'n vrienden op een matje door een gat in het dak bij de Here Jezus gebracht...

Zouden háár vriendinnen dat gedaan hebben?... Die zag je nu hoe langer hoe minder!... Toen ze pas voor het raam lag, ja... toen kwamen ze wel, ook haar schoolvriendinnen. Maar nu het zo lang gaat duren...

O, als ze met Kerstfeest toch maar beter is... Hè, nou moest ze juist weer hoesten.

„Wil je even drinken, Toosje?”

Ze kijkt nu onwillekeurig weer naar Moeder. Wat klinkt Moeders stem nu vriendelijk, en tòch ziet Toosje nog een paar dikke rimpels boven Moeders neus... Maar dat zijn heus geen bóze rimpels...

Zó kijkt Moeder ook als de dokter dat ronde ding — die „schoensmeerdoos” op haar borst zet en door het slangetje luistert, terwijl zij — Toosje — heel diep zuchten moet...

„Ja, Moeder, graag een beetje suikerwater!” zegt Toosje. Moeder komt al met het kopje suikerwater aandragen.

„'k Zal het hier bij je bed laten staan, dan kun je nog eens drinken, hè? Ik moet nu even naar de bakker... En denk er om, dat je in bed blijft, hoor! Al ga je nu aardig vooruit, je moet toch heus nog voorzichtig zijn!”

Toosje belooft het en even later is Moeder verdwenen.

Hoofdstuk 11

LAAT ME ER TOCH IN....!"

Wat is het nu stil in huis... Alleen de radio van de buren, die de hele dag aan staat, kun je nu horen...

Nee, wacht eens... Toosje hoort ook nog een ander geluid. Het geluid van een hond, die zachtjes jankt...

Toosje buigt haar hoofd zo dicht mogelijk naar het raam; zij hoort gekrabbel van nagels aan het raamkozijn...; zij ziet een ruige hondenkop..., een paar trouwe bruine hondenogen.

Waf! Waf! Ja, 't is Juno...!

„Mag ik er in?” schijnt hij te vragen.

Wat moet Toosje nu doen? Moeder is niet thuis... Vragen kan ze het dus niet. Moet ze Juno dan weggagen? Maar dat kan niet! Als zij tegen de ruit zou tikken of roepen, dan zal Juno juist hóóg opspringen en weer met zijn poten tegen het raam opvliegen...

Niet kijken dan maar... Net doen alsof Juno niet bestaat. Maar dat valt ook niet mee, wanneer zo'n trouwe makker je komt opzoeken!

Even kijkt Toosje de andere kant uit... naar de schoorsteen, waar de kachel staat, met het heerlijke rode buikje. Moeder heeft die kachel daarjuist nog wat „opgepord”. Maar nu begint Juno luid te blaffen... Bèns... Bèns... Hóór! Juno's poten tikken tegen de ruit. Toosje moet nu toch onwillekeurig weer even naar Juno kijken...

Dàn wordt Juno nòg wilder!

„Ik wil er in! Ik wil er in!” schijnt hij te roepen. „Laat me er toch in!”

Maar niemand kàn hem er nu inlaten. En óóh, wat worden de ruiten nu toch vuil! Als Moeder dat straks ziet!

„Juno, ga nou toch weg...! Ga toch alsjeblijft wèèèg!”

roept Toosje en zij slaat met haar handen in de richting van het raam.

Maar Juno schijnt te denken, dat Toosje met hem spelen wil... Nog hóger springt hij op...; o, het lijkt wel, of hij door de ruiten zal heenspringen... Hoor ze eens rammelen! Kwam Moeder nu maar... of Lien... Maar die blijven allebei zo lang weg...

En bij de kapper aan de overkant schijnt ook niemand wat te zien. Dan neemt Toosje ineens een vast besluit.

„Weet je wat!” zegt ze tegen zich zelf, „k zal het raam maar even open schuiven en die brave Juno er maar inlaten.”

O, zij weet héél goed, dat ze dat eigenlijk niet doen mag, nu zij ziek is. Het raam openschuiven... met dit weer... en met die hoest... O, als Moeder het wist..., als Moeder het zàg!

Maar ach kom, 't behoeft toch maar éven! En Juno is toch zeker in een wip binnen! Vlug, éven het bed uit om het raam open te schuiven; één klein stapje en zij is er. Toosje aarzelt niet langer.

Maar o, wat gaat dat moeilijk! Komt dat, omdat alles zo nat is met dit vochtige weer? Hoe noemt Moeder dat ook weer? O ja: „Het hout trekt...”, zegt ze wel eens.

Met een grote sprong is Juno de kamer binnen; met een tweede sprong staat hij tegen Toosje's schouders op. Toosje tuimelt haast omver. Vreemd... zij staat niet zo vast op haar benen als anders... Komt dat, omdat ze al een tijdje ziek is...?

„Toe Juno toch..., kalm beste jongen... Ja, ja, koest maar ... Je vrouwtje moet het raam nog dicht doen... Ga eens opzij, jij!”

Maar Juno schijnt Toosje maar slecht te begrijpen... Waf! Waf! Waf! Hij is zó blij, dat hij nu binnen is! Maar door dat dolle springen kan Toosje niet goed voor het raam komen. Het duurt een heel poosje, voordat Juno wat gekalmeerd is en Toosje midden voor het raam staat...

Maar o wee...! Hoe komt dat nou toch? Zij kan het raam niet dicht krijgen...

Húú, wat komt er nu een kou binnen! Nòg eens proberen... Hè, kon Juno nu maar helpen; maar die maakt het haar juist nòg moeilijker, doordat hij telkens weer tegen haar opspringt.

Het zweet breekt Toosje uit... Vreemd is dat eigenlijk met die kou...

Dan klinkt er ineens een verschrikte stem: „Maar kind toch...! Toosje! Wat doe je nou toch?”

't Is Moeder! Moeder, die met een angstig gezicht op een holletje de straat oversteekt en met een flinke stevige greep het raam aan de buitenzijde dicht schuift, terwijl ze roept: „Gauw er onder, jij!”

Als Moeder binnen komt, moet Toosje heel wat horen... Hoe komt ze toch zó dom...? Zó, op die manier moet ze

wel erg ziek worden, en ze ging nu juist zo aardig vooruit!
Wie gaat er nu toch zó uit haar warme bed voor een open raam staan?!

„Ja, maar Moeder... en Juno dan...?” zo probeert Toosje zich te verdedigen — „Juno stond met z'n vuile poten weer...”

O, had ze dat nu maar niet gezegd! Want nu krijgt Moeder Juno in de gaten en het lijkt wel, of die nu van alles de schuld krijgt.

„Juno...?! Waar is die hond?” vraagt Moeder.

Een gegrom, dat onder het ledikant vandaan komt, maakt het haar duidelijk.

„Wil jij wel eens gauw naar je eigen baas gaan!” roept Moeder en ze wil Juno met een lange stoffer van onder het ledikant weggagen.

Maar dat is al niet meer nodig. In een ommezien staat Juno al voor de buitendeur en die schijnt vanzelf open te gaan... Hoe kan dat nu? O, dat heeft Lien gedaan, die nèt thuis komt.

Toosje kijkt naar buiten of zij nog iets van haar trouwe makker kan zien. Ja, ze ziet nog net Juno's staart naar binnen glippen bij de kapper aan de overkant. Wat is dat alles razend snel gegaan!

Toosje hijgt er een beetje van... Zij is zelf ook zo vlug onder de dekens geschoten... en wat ging dat raam ook moeilijk... Zij moet weer hoesten...

„Hoor maar eens”, zegt Moeder. „Ze zal er natuurlijk wel weer een kou bij gevat hebben!” en ze vertelt ook aan Lien, hoe ze geschrokken is, toen ze het raam zag openstaan en Toosje in haar nachtponnetje er voor.

Lien knikt heel wijs; ze kan het best begrijpen...

„Zo wordt ze natuurlijk nooit beter”, zegt ze heel gewichtig en: „Wat dom, hè, Moe?”

Toosje zelf vindt het toch wel verdrietig, dat niemand haar begrijpt. Of... zou Juno haar nog wel begrepen hebben...? Misschien wèl, maar die kan het haar niet komen vertellen.

Hoofdstuk 12

WAT VERDRIETIG....

Moeder heeft gelijk gehad.

Toosje is weer veel erger ziek geworden.

's Avonds al heeft ze zo'n rood hoofd en zij hoest veel vaker.

De andere dag komt de dokter; Toosje moet van de dokter weer diep zuchten en de dokter luistert met het slangetje aan z'n oren...

De dokter schudt het hoofd en Moeder vertelt hem het verhaal van Juno.

„Oóóóh”, zegt de dokter veelbetekenend en hij schrijft een briefje.

„Zeker voor een nieuw drankje”, denkt Toosje.

Intussen zegt de dokter: „Maar meiske, hoe kom je nu toch zó dom?”

Ach, ach, de dokter begrijpt het dus ook al niet...

Maar ze kòn Juno toch niet buiten laten staan...? En die vuile ruiten dan?

Die avond woelt Toosje heel erg. Haar hoofd wordt steeds warmer en het doet van binnen zo'n pijn.

„'t Is net, alsof er een stofzuiger in m'n oren zit”, zegt zij en even later: „'k Zal nou zeker wel niet naar het Kerstfeest kunnen, hè, Moeder?”

Moeder kijkt Toosje medelijdend aan. Ze ziet, hoe er twee dikke tranen over haar wangen lopen. Ze kust die weg en zegt zacht: „Misschien ben je dan toch wel beter, Toosje... wie weet...”

Wie wéét... Toosje doet haar ogen toe... Maar ze slaapt niet... Ze kan niet slapen. 't Is alsof zij de stem van mijn-

heer van de Zondagsschool hoort, héél dichtbij: „Kinderen, je mag de Here om àlles vragen... Als je ziek bent, mag je vragen om beter te worden... maar ook niet vergeten om te vragen, of je een schaapje van de Goede Herder mag zijn.”

Toosje vouwt haar klamme handen onder de dekens... Zij wil bidden... maar zij kan zo moeilijk denken... Hoe moet ze nu beginnen?

„Here... wilt U... wilt U me beter...” Au! Wat doet haar hoofd nu toch pijn... en ze is zo... zo heel erg moe...

Dan roept Toosje Moeder en ze vraagt:

„Moe... wilt U... met me bidden...? Ik... ik... kan niet meer... ik ben zo... moe...”

En dan gaat Moeder, die in zo lange tijd niet gebeden heeft, bidden voor en met haar zieke kind en als Toosje dan nõg eens vraagt of Moeder toch mèt haar meegaat naar het Kerstfeest, dan zegt Moeder heel zacht:

„Ja, meisje, àls je beter bent, gaat Moeder met je mee, „Maar ik wòrd beter”, zegt Toosje en er komt een blijde glimlach om haar mond, want Moeder gaat mee...

„Moeder gaat mee naar het Kerstfeest!” moet ze nu maar aldoor denken, totdat ze insluimert en werkelijk voor het eerst na uren woelen, rustiger wordt...

Moeder zit nog steeds naast Toosje's bed, met de rechterhand van haar meiske in de hare... Ze denkt aan vele, vele dingen, die Toosje niet allemaal zou begrijpen, wanneer ze haar daarvan zou vertellen... Ze denkt aan de tijd, die voorbij is, de tijd, toen ze nog met Vader bad ook voor hun kinderen.

Ze denkt ook aan de tijd, die nog komen gaat. Ze denkt aan het Kerstfeest en wat ze haar meiske beloofd heeft. Als ze dan toch eens béter was...!

Een paar weken later komt mijnheer van de Zondagschool weer eens op bezoek.

Wat kijkt hij vreemd op, dat Toosje nu nóg in bed ligt! Want ze ging toch voor een paar weken al zo goed vooruit...

Gelukkig is Toosje al niet meer zó ziek als in het begin, nadat ze Juno door het raam naar binnen liet. Ze heeft de laatste weken wel heel goed opgepast en gedaan, wat Moeder en de dokter zeiden en nu zit ze alweer rechtop in bed en ze heeft wel zin om eens een babbeltje met mijnheer te maken. Ze vertelt hem ook van Juno.

Mijnheer zal haar ook wel dom vinden, net als iedereen. Dat verwacht ze dan ook, dat hij zeggen zal, als het verhaal uit is.

Maar het enige, wat hij zegt, is: „Zo, zo... houd jij zoveel van Juno...? Honden kunnen wel lief zijn, hè? Ik heb thuis ook een hond!”

„Ja...? Hè, brengt u die dan eens mee?” vraagt Toosje.

„Ja, hoor!” belooft mijnheer. „Dat zal ik vast eens doen.”

Moeder komt dan juist uit de keuken de kamer binnen. Mijnheer gaat dan met Moeder over dingen praten, die Toosje niet allemaal goed begrijpen kan. Mijnheer spreekt ook over het Kerstfeest, maar niet over de Kerstfeestviering van de Zondagsschool.

Over drie dagen zal het al Kerstfeest zijn — weet Toosje...

Oó, en nòg is ze niet helemaal beter, al is de hoest dan ook lang niet meer zo erg.

Zou ze tòch nog vragen, of ze komen mag...? Maar nee, dat zou toch eigenlijk wel wat dom zijn, vindt Toosje zelf. Ze heeft er de laatste week met Moeder ook al niet meer over gesproken, nu ze nog bijna de hele dag in bed moet blijven... „'t Kan tòch niet — denkt ze verdrietig — want ik ben nog niet eens één keertje buiten geweest. Al mag ik nu iedere dag een poosje opstaan... naar het Kerstfeest ... néé, dáár kan niets van komen...”

Toosje zucht...; ze zucht nòg dieper, dan wanneer ze zuchten moet voor de dokter, wanneer die luisteren moet.

Mijnheer kijkt haar met z'n vriendelijke bruine ogen opeens aan en vraagt: „Maar Toosje, wat kijk je nu toch verdrietig?”

Dan vertelt Toosje tòch maar, dat ze zó graag naar het Kerstfeest had gewild en dat Moeder mee zou gaan en dat het nu tòch niet kan...

Moeder heeft zich omgekeerd, ze moet opeens iets zoeken in de kast; maar het duurt wel wat lang voor ze het vinden kan...

Toosje voelt, terwijl ze vertelt, telkens de tranen in haar ogen komen; dan wacht ze even en probeert ze weg te slikken...

Als Toosje uitverteld is, legt mijnheer zijn hand op haar hoofd en zegt: „Zó... zó... Wou jij zó graag naar het Kerstfeest en geloof je niet, dat je komen kan... Ja, dàt is verdrietig, maar...”

En dan begint mijnheer ineens over iets heel anders te praten.

Toosje durft niet meer over het Kerstfeest te beginnen.

Als mijnheer een poosje later weg gaat, blijft hij nog even met Moeder in de gang praten. Waarover...? Ja, dàt weet Toosje niet. Maar ze ziet wel, als Moeder binnen komt, dat ze heel wat vrolijker kijkt, dan toen ze zo lang in de kast had gezocht...

De dokter komt de andere dag nog eens.

Hij knikt tevreden, wanneer Toosje zuchten moet voor hem.

„Nu — zegt hij — 't gaat prachtig vooruit met ons Toosje. Ze mag nu ook wel wat langer opblijven en... over een weekje mag je bij móói weer wel eens even naar buiten.”

„Over een weekje!” denkt Toosje en ze kijkt helemaal niet blij, want dan is het Kerstfeest al voorbij...

Ze vecht tegen haar tranen, want de dokter hoeft niets te merken...

Maar als Moeder met de dokter ditmaal in de gang blijft napraten, kan Toosje zich ècht niet goed houden, al vindt ze huilen anders heus wel kinderachtig.

Vreemd eigenlijk, dat de dokter en Moeder zo lang blijven napraten... En ze praten zo zacht... zouden ze het over háár hebben...?

Maar als Moeder even later binnen komt, heeft Toosje haar tranen al weer afgedroogd. Zou Moeder nu nog iets van haar verdriet merken?

Hoofdstuk 13

TOCH NOG!

En nu is het vandaag Kerstfeest van de Zondagsschool... Toen Toosje vanmorgen opgestaan is, kreeg ze haar Zondagse jurk aan. Ze moest toen toch heus een beetje lachen. Vooral toen Moeder zei: „Toosje, vandaag moet je weer eens een mooi vlechtenkransje maken, je vlechten hebben nu al zo lang los gehangen, terwijl je ziek was...” Maar toen Lien zei: „Ja, Toos, dan heb ik voor jou ook een mooie nieuwe strik gekocht”, was ze toch zo verbaasd geweest!

En ze was toen ook wel een beetje verdrietig. Al probeerde ze wel, dat niet te laten merken, tòch klonk haar stemmetje allesbehalve blij, toen ze zei: „Ik ga tòch niet naar het Kerstfeest! En het is geen Zondag ook...”

„Hoor eens, Toosje — heeft Moeder toen gezegd — het is toch Kerstfeest, en dan krijg jij je Zondagse jurk aan. Dat staat feestelijk.”

Toosje heeft toen maar verdrietig voor zich gekeken en geprobeerd om toch vooral maar niet te huilen... Ze heeft niet gezien, hoe Lien Moeder glimlachend aankeek. Maar goed ook, anders was ze misschien wel boos geworden ook, want wie kan er nu lachen!

O, ze vindt het nu vandaag toch wel héél erg, dat ze deze dagen in huis moet zitten en andere kinderen heerlijk naar buiten kunnen gaan en... naar het Kerstfeest... Zij kan alleen maar voor het raam zitten en... kijken naar de grote mensen en de kinderen, die voorbij lopen, vrolijk en blij... Toosje zegt die dag niet veel en ze heeft 's middags ook niet veel trek in het eten, al heeft Moeder er een feestmaaltje van gemaakt. En als Moeder haar dan nog zo'n

heel grote sinaas van dat moog haaltje,
dat een paar kind ool haar van de
klas brachten, dan s k al ni er als ze
wel gedacht had. Toen ie sc reeg, was
ze nog al liefst zo heel e e had zo
blij gezegd, dat ze zó iets ! it gegeten
zou hebben.

Maar ja, 't is vandaag voor die een moei-
lijke dag; dat kan je wel begrippe lemaal niet
boos zijn of ontevreden, want dat dat weet ze
ook wel heel goed. En ze is ook wel r, dat ze nu
weer beter wordt en dat Moeder zo l aar is en zo
heel goed voor haar gezorgd heeft, tērwi ze zo lang ziek
was. En Lien was ook zo aardig voor haar geweest en Jaap
had haar helemaal niet zo erg geplaagd als anders en hij
keek ook helemaal niet zo boos, toen hij hoorde, dat mijn-
heer van de Zondagsschool geweest was...

Maar ja, vandaag is het nèt, alsof die blijde dingen ver-
drongen worden... Ze merkt ook niet eens, dat Moeder
en Lien veel opgewekter zijn dan anders. Ze gaat na het
eten maar weer stillletjes voor het raam zitten, want Moe-
der heeft gezegd, dat ze vanmiddag niet behoeft te gaan
rusten, zoals ze anders nog moet...

Wat is dåt? Daar komt een auto langzaam aanrijden... En
wat een mooie auto! Een „slee” gewoonweg!

Nee maar, zo'n auto komt ook niet elke dag in hun straat.
Waar zou die moeten zijn?

Toosje drukt haar neus plat tegen de ruiten. Zij is ineens
vol belangstelling...

Nee maar, dåt is me toch even een wagen!

Dan moet je toch wel héél rijk zijn om in zo'n slee te zit-
ten... Hé, hij rijdt nòg langzamer dan zo even; die dame
naast de bestuurder kijkt oplettend naar de huisnummers.
't Lijkt wel, alsof ze in hun buurt moeten zijn... Stel je
voor, bij wie zou dat wel moeten zijn?

„Nee maar!” roept Toosje. „Die auto stopt voor ònze
deur! Hoe kan dat nou?”

Toosje krijgt er een kleur van. Geen wonder, een auto voor hun deur is wel een zeer bijzondere gebeurtenis... En kijk eens, een dame stapt er uit en „de mijnheer” springt er aan de andere kant ook uit... Ze lopen op hùn deur toe. Ze zijn natuurlijk in de war...! Ze moeten dan zeker bij de bureu zijn...

Lien, die ook al lang voor het raam had zitten turen, vliegt naar de voordeur.

„Kalm toch, kind, wacht even — vermaant Moeder — ik doe wel open.”

Maar Lien heeft de deur al open gedaan en een vriendelijke dame stapt de kamer binnen en achter haar een grote, deftige mijnheer.

Toosje kent hen helemaal niet en zij vindt het eigenlijk maar een beetje vervelend, want wat moet ze tegen die mensen zeggen?

Maar daar hoeft ze niet lang over te denken, want zij schijnen háár wel te kennen.

Die mevrouw zegt lachend: „Zo, Toosje, wij komen jou halen!”

„Mij... hà-len”

„Ja, meisje, joul!” lacht die mijnheer, „voor het Kerstfeest!”

„Voor... voor... 't Kè... Kerst... Ff... feest”, stottert Toosje... „Tòch nog?” Voor 't Kerstfeest...? En ik mag nog niet eens naar buiten!”

„Ja, maar we pakken je er flink in, hè Moeder?” — zegt die dame. „En dan jij in de auto mee!”

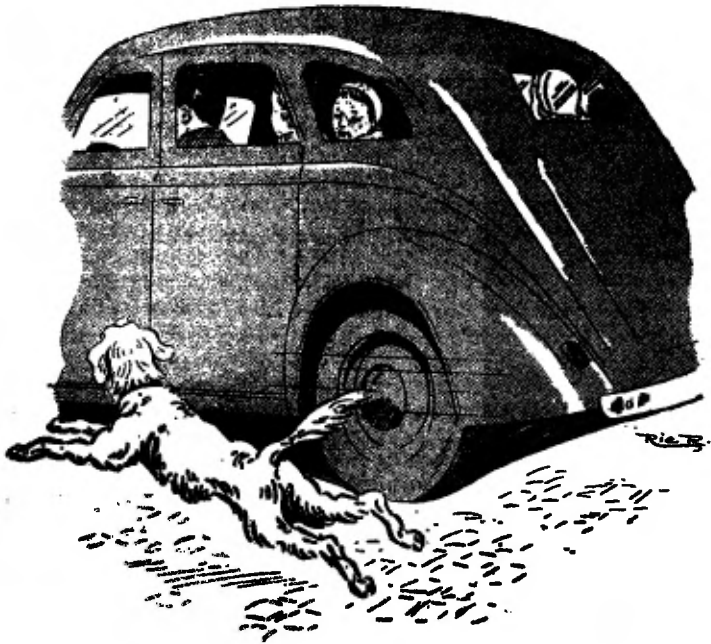
Wat is Toosje blij! Zij wil wat zeggen, maar ze kan opeens haast niet slikken. Hoe komt dat nu?

„En, Moeder, heb ik het geheim niet goed bewaard?” juicht Lien.

Maar Moeder zegt niets... die kijkt zo vreemd... Zou ze ook last hebben om te slikken...?

Als Toosje nog een extra das voor haar mond heeft gekregen, gaan ze met z'n allen naar de auto.

Toosje heeft nog nooit in zo'n wagen gezeten. Een èchte sleel!

Dan moet Toosje ineens weer even denken aan dat verhaal van die zieke, die door zijn vrienden bij de Here Jezus werd gebracht.

Een paar weken geleden dacht zij nog: „Dat zouden ze mij niet doen.“ En kijk nou eens...! Nu ja, zij wordt niet op haar bed weggedragen, 't is wel niet precies eender; maar er zijn tòch ook maar héél vriendelijke mensen — al kent zij — Toosje — hen niet eens — die haar nu ook een heel groot plezier doen.

Als de auto weggrijdt, schiet er opeens een hond uit de winkel van kapper Blommaards aan de overkant. Woedend blaffend holt hij de auto na.

„Juno! Juno!“ roept Toosje nog wat schor.

Maar Juno schijnt zijn speelkameraadje niet te herkennen. Geen wonder, welke hond verwacht er nu, dat Tóósje nog eens in een deftige auto zou zitten... zelfs Juno niet en die is toch heel slim!

Hoofdstuk 14

HET KERSTFEEST

De zaal, waar het Kerstfeest gevierd wordt, is al bijna vol, wanneer ze binnen komen. Maar vooraan zijn nog een paar plaatsjes open gehouden.

Dat is fijn! Nu zit Toosje heerlijk vooraan en kan ze alles goed zien en horen.

Mijnheer vertelt... Soms kijkt hij Toosje even aan. Dàt vindt ze leuk. Mijnheer ziet háár en zij ziet mijnhéér... Maar als mijnheer een poosje vertelt, is het toch net, alsof ze niet meer in de zaal zit... Zij loopt nu in het veld van Efratha, net als de herders... en zij ziet de Engelen; en met de herders gaat ze naar de stal...

Daar is de kribbe... en daarin ligt Het Kindje... de Here Jezus... Herders knielen neer... bidden om vergeving van hun zonden. Zij weten, dat ze verkeerde dingen hebben gedaan... Maar nu heeft God de Here, Zijn Zoon Jezus op aarde gezonden om hen en andere mensen te redden en voor altijd gelukkig te maken. Heel lang geleden — in het Paradijs — heeft God dat reeds beloofd. Die belofte is vervuld, toen Jezus in Bethlehems stal werd geboren.

„En nu is het net, alsof wij ook aan de deur van de stal staan”, zegt mijnheer.

Toosje knikt...

Komen jullie nu maar in gedachten wat dichterbij, maar heel eerbiedig, hoor...

Zie je in die kribbe dat kindje?

Wat heeft dat Kindje nu nog kleine ogen en handen en kleine voeten, hè? Maar dat Kindje — de Here Jezus — zal groter worden... Hij zal een Man worden en dan zal Hij gaan door het hele land... Dan zal Hij Zijn handen

zegenend leggen op de hoofden van kinderen. En tegen de grote mensen zal Hij zeggen: „Laat de kinderen tot Mij komen...”

Ja, Hij zal Zijn handen ook leggen op de schouders van zieken en melaatsen en Hij zal hen genezen...

En wéér later zullen boze mensen Hem hangen aan een houten kruis...”

Dat vindt Toosje heel erg.

Maar mijnheer zegt, dat de Heiland zich zo heeft laten kruisigen, omdat Hij de mensen zo lief had.

„En dáárom”, zegt mijnheer, „moeten we nu ook op het Kerstfeest neerknielen bij de kribbe en de Here Jezus echt aanbidden en Hem vragen om vergeving van wat we verkeerd deden, want dan alleen kunnen we gelukkige mensen worden.”

Ja, Toosje begrijpt, dat ze ook veel verkeerde dingen gedaan heeft. Ze moet vragen om een nieuw hartje, zegt mijnheer...

Dat zal ze vast doen. Even, heel even is het alsof ze zélf net als de herders, ook naast hen neerknielt...

Maar dan kijkt Toosje verwonderd op.

De mensen om haar heen gaan weer zingen. O ja, dat is waar...! Ze is nu niet ècht in Bethlehem. Even leek het wel zo, maar nu is het alsof ze weer terug komt in de zaal, waar het Kerstfeest van de Zondagsschool gevierd wordt...

Het verhaal is uit en daarom gaan ze weer zingen.

Toosje kijkt even naar Moeder, die naast haar zit.

Moeder kijkt stil voor zich uit... Haar ogen zijn vochtig en tòch kijkt ze een beetje blij... Zou ze ook in Bethlehem zijn geweest?

O, wat vindt Toosje het Kerstfeest fijn!

Er wordt ook nog een prachtig verhaal verteld en ze zingen van die mooie verzen. Toosje kent de meeste wel, al is zij de laatste tijd niet op de Zondagsschool geweest...

Dan krijgen ze nog een sinaasappel en een kersttimp en nog veel meer... Ook een boekje. Het boekje, dat Toosje krijgt, heet: „Fik”.

Zou mijnheer dat voor haar uitgezocht hebben...? Die

wéét toch, dat ze zo dol is op honden...

Toosje is wel erg moe, als ze weer naar huis rijdt in de auto, maar ze is toch o, zo dankbaar en blij, dat ze dit Kerstfeest heeft kunnen meevieren...

En dat Moeder èn Lien ook mee zouden gaan... nee, dàt had ze nooit kunnen denken.

„'k Vond het best fijn, het Kerstfeest van die Zondagschool”, zegt Lien. „'k Wil wel geloven, dat je er graag heen gaat!”

„Ja, Toosje, het was mooi”, zegt ook Moeder...

Toosje vergeet die avond vóór zij slapen gaat, niet om de Here te danken voor dit Kerstfeest, dat ze toch nog mee kon vieren...

Hoofdstuk 15

DE VERRASSING

Een paar dagen later krijgt Toosje weer bezoek. Mijnheer van de Zondagsschool komt nog eens kijken. Maar hij komt nu niet alleen. Nee, hij brengt zijn dochtertje mee, een leuk meisje met van die grappige krulletjes en van die donkere kijkers...

Ze heet Tineke en die Tineke heeft... een mooi hondje in haar arm!

„Die hond is voor jou!” zegt Tineke pardoes, terwijl ze lachend het hondje op Toosje's schoot zet...

Toosje zegt niets. Zij kijkt verbaasd naar Tineke, naar mijnheer en... naar Moeder.

Ja, wat zou Moeder daar nu van zeggen?

Alle drie beginnen ze te lachen om Toosje's verbaasde gezicht.

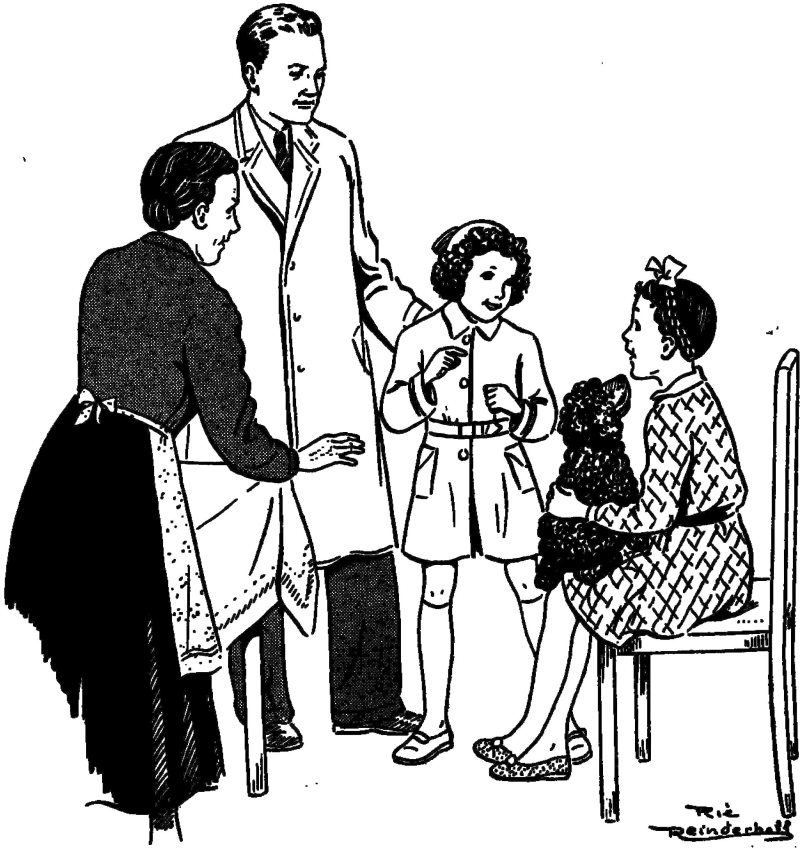
„Ja zeg”, zegt Tineke dan, „je hoeft niet zo verbaasd te kijken, die hond is heus voor jou! Je houdt toch zo van honden...? Wij houden z'n moeder, die blijft van ons... Zeg, je moet eens bij me komen spelen, wanneer je helemaal beter bent en dan breng je Juno mee, hè? Wat zal dat leuk zijn!”

„Juno?” vraagt Toosje verwonderd en zij kijkt onwillekeurig door het raam naar de overkant of ze haar makker ziet.

„Ja, dit kleintje heet Juno”, zegt Tineke. „Vader heeft 'm zo genoemd. Vind je dat geen leuke naam?”

„Ja — zegt Toosje — en 'k begrijp wel waarom je vader hem zó genoemd heeft ook... en ik vind het ook wel fijn... maar... maar...”

Zij kijkt aarzelend naar Moeder.

Moeder leest in haar ogen de vraag: „Maar mag ik dat hondje wel hebben?”

„Ja hoor, Toosje — zegt Moeder — bedank jij mijnheer maar. Jij mag dit aardige poedeltje wel hebben, maar als dat zwarte krullebaasje mij dan maar belooft niet te veel tegen de ruiten op te springen en... als jij belooft voortaan ook voorzichtig te zijn en geen honden meer door het raam naar binnen te laten...”

„Waf! Waf!” zegt de kleine Juno.

„Hoort u het, Moeder?” roept Toosje verheugd: „Juno belooft het al! En ik zelf belooft het u ook”, en zij steekt mijnheer en Moeder elk een hand toe...

Na de Kerstvacantie gaat Toosje weer naar school.

Ze is nu helemaal beter.

Juno is een schat van een hondje, die... nu ja, wel eens een beetje stout is, maar Moeder heeft toch in het algemeen niet veel over hem te klagen.

Toosje is toch zo blij met hem!

Maar weet je, wat Toosje ook prettig vindt?

Moeder leest tegenwoordig iedere dag voor uit het Grote Boek, de Bijbel. En Jaap plaagt haar helemaal niet meer, als ze naar de Zondagsschool gaat.

Lien en Jaap luisteren ook stil en aandachtig mee als Moeder voorleest uit de Bijbel, die nu iedere dag uit de kast komt.

Juno weet de tijd al, dat Toosje het Dikke Boek mag halen. Dat is immers na het eten?

Dan springt hij vrolijk blaffend op en loopt hij kwispelstaartend met haar mee naar de kast.

Maar onder het voorlezen moet hij heel rustig zijn natuurlijk en dat leert hij ook al wat aardig.